

LA DIFÍCIL SOSTENIBILITAT

El desenvolupament econòmic posterior a la Revolució Industrial és malbaratador de recursos i degradador de l'entorn; actualment és absolutament insostenible i no pot durar. S'ha dit que el desenvolupament sostenible és l'única alternativa possible. Però, què vol dir desenvolupament sostenible? Creixement econòmic zero? Creixement no zero, però prudent i equilibrat? Decreixement en països desenvolupats al temps que els subdesenvolupats creixen? La vaguetat del terme "sostenibilitat" el fa acceptable per a polítics i ciutadans, però, què vol dir, exactament?

El Diccionari de la Llengua Catalana defineix així "sostenible": "Que es pot mantenir indefinidament, especialment sense afectar l'equilibri ecològic". O, com diu l'informe "El nostre futur comú", del 1987, elaborat per una Comissió sobre Medi Ambient i Desenvolupament de l'ONU (Informe Brundtland), desenvolupament sostenible és: "Aquell que permet el desenvolupament raonable de la generació actual sense posar en perill el desenvolupament de les generacions futures". Aquesta definició, però, planteja un escenari de futur indefinit, poc o molt allunyat i la viabilitat del qual sembla que no recaurà en la generació actual.

El desenvolupament sostenible és, doncs, respectuós amb el medi ambient i els recursos. Per això prefereixo, per més immediata i ecològica, aquesta altra definició: "El desenvolupament sostenible és la millora de la qualitat de vida humana sense excedir els límits de la capacitat de càrrega dels ecosistemes de suport". La definició de "sostenible" és llavors directa: "És sostenible tota activitat que no excedeixi la capacitat de càrrega dels ecosistemes".

La capacitat de càrrega són els recursos i els serveis ecosistèmics que pot proporcionar l'entorn (a nosaltres com a espècie social, però també a la resta d'organismes que en depenen) sense transformar-se de manera irreversible i sense perdre la capacitat de seguir-los fent en el futur. Ja s'entén que aquests recursos varien d'un ambient a un altre (hi ha indrets més rics en aigua, en fusta, en sòl fèrtil, etc.) i que la sostenibilitat només és aplicable als recursos renovables, però no als no renovables (petroli, metalls, etc.), molts dels quals ja tenen "data de caducitat", alguna de molt propera, encara que sempre podem trobar recursos alternatius.

Pel que fa als recursos renovables, cal tenir en compte el temps de renovació: una aigua contaminada acabarà per depurar-se de manera natural, al llarg del cicle hidrològic... si li donem el temps que aquest necessita per renovar cada compartiment (segles en els oceans, mesos en les aigües continentals, etc.) i l'espai necessari (si no la tornem a usar fins passat un determinat nombre de quilòmetres riu avall, etc.).

Els anomenats serveis ecosistèmics (la depuració de l'aire, de l'aigua, la regeneració dels nutrients, la fertilitat dels sòls, el clima, etc.) són consubstancials amb la integritat dels ecosistemes. Per exemple: la capacitat d'absorbir l'aigua procedent d'una pluja abundant que té un bosc intacte, d'incorporar-la al sistema hídic freàtic i de deixar-la anar lentament al sistema hídic superficial no la té un sòl erosionat per activitats antròpiques, en el qual l'escorriment superficial és força més important i la possibilitat d'avingudes i d'inundacions riu avall molt més alta.

La desertificació de moltes regions subtropicals o temperades, l'espletament de les pesqueres a tot el món, la reducció de la concentració d'ozó estratosfèric i molts altres efectes negatius del canvi global ens estan avisant que el nostre entorn no forneix adientment alguns d'aquests serveis, precisament perquè hem estat poc curosos, com a espècie, a l'hora de gestionar-lo.

La sostenibilitat, doncs, equival a l'ús no consumptiu d'un recurs. El símil més entenedor és el financer: mentre usem els interessos bancaris i no toquem el capital dipositat que els produeix, aquest ens seguirà rendint beneficis (serà sostenible), però si usem el capital, aquest anirà minvant i els interessos també es reduiran fins arribar a ser insuficients per a allò que els volíem, o a desaparèixer. (Els inversors intel·ligents fan augmentar el capital a base de no consumir tots els interessos.) Però l'actual crisi financera és una bona prova que no som, com a espècie, inversors intel·ligents. Serem capaços de demostrar la nostra intel·ligència i usar de forma sostenible els recursos que ens forneix l'entorn?

JOANDOMÈNEC ROS

Catedràtic d'ecologia de la Universitat de Barcelona

ENTRE TOTS PODEM FER EL PLANETA MÉS SOSTENIBLE

Sabies que...

...hi ha productes o serveis que compleixen uns criteris de “bondat ambiental” i que porten una ecoetiqueta regulada per les administracions?

...una bombeta de baix consum de 20 w proporciona la mateixa llum que una bombeta d'incandescència de 100 w?

...els electrodomèstics convencionals poden consumir entre tres i deu vegades més electricitat que els aparells energèticament eficients?

...el 3% dels residus que generem són bolquers? Cada nen genera cinc tones de bolquers en 2-3 anys.

...cada any moren tres milions de persones al món pels efectes de la contaminació atmosfèrica?

Més informació:

www.mediambient.gencat.cat

www.gencat.net/mediamb/joc_endoll

Cada concert, una raó per a actuar. Dintre de l'eix temàtic “La música i el medi ambient”, ens hem proposat per a aquest concert dedicat a “la sostenibilitat” sortejar entre el públic assistent, amb el suport de l'entitat De la Terra, un lot de productes ecològics.

agricultura ecològica
i comerç just

a la nostra web, www.delaterra.net, trobaràs fruita, verdura, làctics, ous, pasta, oli, melmelades, galetes, llegums, conserves, vi i molts més productes provinents de l'agricultura ecològica.

- servei a domicili
- preus competitius
- més de 1.000 productes, frescos i envasats
- producció pròpia al montseny

info@delaterra.net - 972 160 190 - www.delaterra.net

Amb el suport de

Generalitat de Catalunya
Departament de Medi Ambient i Habitatge